

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 21.

V Ptujju v nedeljo dne 23. maja 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

V našem zmagovitem prodiranju čez 174.000 Rusov vjetih. — Rusko umikanje. — Pričetek zopetne velikanske bitke z Rusi. — Nemški uspehi na suhem in na morju. — Italija raztrgala trozvezno pogodbo. Na pragu pred novo vojsko z Italijo.

Položaj na bojiščih je za zvezane avstro-ogrsko in nemške armade povsod razveseljiv in več kot razveseljiv. Zmaga proti Rusom v zapadni Galiciji je tako velikanska, kakor jo svetovna zgodovina sploh še ne pozna. Vzeti mora azijskim armadam krvavega carja sleherno moralno podlago. In ta zmaga se polagoma še razvija v svojih posledicah. Ruske armade so se zdaj zopet po večtedenskem divjem begu vstavile. Kakor se splošno sodi, razvila se bode v kratkem zopetna velikanska bitka, katere odločilnemu izidu gleda pač vsa domovina nadepolno nasproti. Istotako ugodno se razvija položaj na ostalih bojiščih. Zmagonosne nemške armade zavračajo v jekleni vstrajnosti sleherni udarec francosko-angleško-divjaških čet ter se približujejo svojemu cilju, medtem ko njih podmorski čolni v vseh oceanih svoje grozovito resno delo opravljajo. Istotako je branitev Turčije proti sovražnikom doslej na vseh straneh uspešna. Lahko se torej trdi, da je svetovna vojna doprinesla doslej dokaz, da sta nemška in naša armada, čeprav na vseh straneh napadeni, v svoji železni energiji in zmognosti nepremagljivi.

Sredi teh uspešnih bojov pa se je politično obzorje zopet zatemnelo. Amerikanci izvršujejo z nesramnostjo oderuškega kramarja posle Anglije. Stara pesen: „za denar ti dušo svojo prodam“ . . . Pomembnejše od ameriškanskih groženj pa je postopanje našega „prijatelja“ in več kot 30-letnega zaveznika — Italije. Vedno očitneje so se pojavili v zadnjih tednih glasovi, da nas hoče Italija zahrbtno napasti. Zdaj je jasno, da je naša monarhija v svoji miroljubni popustljivosti Italiji odstop lepih delov naše zemlje ponudila. Vkljub temu so laški vojni hujskači, na čelu jim pesnik in politični harlekin d'Annunzio se polastili ulice, so preplašili poštene miroljube z laškim kraljem vred in zastrepili s svojim

brigantovskim krikom prijateljstvo med obema državoma. Brez vojske bi Italija lahko dosegla velik del svojih nacionalnih želj; z vojsko bržkone ne bode ničesar dosegla, razven tistega, kaj je dosegla v vseh svojih vojnah — batine! Danes je odločilni dan; italijanska zbornica bode sklepala o vojni ali miru. Mogočna, zmagovita Avstrija čaka v zvesti družbi z Nemčijo hladnokrvno odločitev. Naj bode ta odločitev kakoršnakoli, svojo dolžnost bomo izpolnili.

Naša zmaga nad Rusi.

Velikanska naša zmaga v Galiciji še vedno ni dovolj ocenjena. Številke rastejo še vedno! Doslej je 174.000 ruskih vjetnikov; poleg tega so nemški in naši vojaki odvzeli sovražnikom 128 kanonov, 368 strojnih pušk in nešteto število drugega vojnega materijala. K temu pride še, da so vojaki najmanj 40.000 kvadratnih kilometrov ozemlja v svojem zmagovitem prodiranju pridobili. Zdaj se je začela zopet nova bitka, ki bode gotovo odločilnega pomena. Uradno avstrijsko poročilo od torca se glasi tako-le:

K.-B. Dunaj, 18. maja. Uradno se danes opoldne razglša:

Zvezani vojaki so po hudih bojih na raznih točkah reko San prekoračili in se na vzhodnem bregu utrdili. Protinapade Rusov se je povsod krvavo zavrnilo, sovražnika pa v vzhodni smeri nazaj vrglo.

Ob zgornjem Dnjestrju so se hudi boji pričeli. Na Prutovliniji ni posebnih dogodkov. Posamezni napadi Rusov severno Kolo-meje so se zavrnilo.

Skupna svota v prvi polovici maja povišala se je na 174.000 mož; k temu pride še 128 zaplenjenih kanonov in 368 strojnih pušk.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Avstrijsko poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 17. maja. Uradno se danes opoldne razglša:

V razmerju s trdovratnimi boji zadnjih dveh tednov minul je večerajšnji dan na vsej fronti v splošnem brez bistvenih dogodkov. Armade so še naprej prostora pridobile. Proti zgornjemu Dnjestrju napredujoče kolone so z deli že Drohobycz zavzele, nadaljnjih 5.100 Rusov vjele in 8 strojnih pušk zaplenile.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Nemško poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 17. maja (W.-B.) Iz Velikega glavnega stana se danes poroča:

Zapadno bojišče. Severno od Yperna, zapadno kanala Steenstraate in Het Sas opustili smo svoje naprej potisnjene postojanke in smo potegnili tam stoječe slabotne moči, da preprečimo izgube po močnem sovražnem artiljerijskem ognju, v našo glavno postojanko na vzhodnem bregu kanala nazaj. Južno Neuve-Chapelle držijo Angleži še dele našega prednjega jarka, ki so od predvečerajšnjih bojih v njih rokah. Boji trajajo tam še naprej. Severno Arrasa pri Ablainu in Neuville smo zavrnilo francoske napade z jako velikimi izgubami za sovražnika. Pri Ailly in v Priesterwaldu so se razvili manjši infanterijski boji. Naši letalni stroji napravili so uspešne napade na vojne pristane Dover in Calais.

Vzhodno bojišče. Ob Dubici v pokrajini Airagola in Czekijski ter južno Njemena pri Marjampolu in Ludwinovu smo zavrnilo sovražne napade.

Med ruskimi vjetniki pri Szawle našli smo rekrute letnika 1916, ki so bili v le 4 tednih izvežbani.

Južno-vzhodno bojišče. Naše napredovanje med Pilico in zgornjo Vislo kakor tudi na fronti Sambor-Stryj-

Stanislav se nadaljuje. Pri Jaroslavi in severno se je na večih krajih posrečilo, prekoračili reko San.

Za Przemysl se borimo.

Najvišje vodstvo armade.

Avstrijsko poročilo od srede.

K. B. Dunaj, 19. maja. Uradno se danes popoldne razglša:

Na vzhodno obrežje Sana prestopivši zvezani vojaki vrgli so večerj močne ruske moči, ki so se severno-vzhodno Jaroslava zopet zoperstavile, do Lubaczowke nazaj. Zavzeli so Sieniawo; tudi tam so prekoračili San; pri temu so vjeli 7000 Rusov in zaplenili 8 kanonov. V jutranjih urah poskušeni sovražnikovi protinapadi so bili krvavo odbiti.

Boji na zgorajšnjem Dnjestrju in v bližini mesta Stryj trajajo naprej. Naše napadalne kolone zavzele so v šturmu severno Sambora več visočinskih postojank Rusov in so pridobile od sovražnika trdovratno branjene vasi.

Na Prut-liniji se ni nič bistvenega zgodilo.

Na Rusko-Poljskem se borimo v gorski pokrajini pri Kjelci.

Namestnik šefa generalnega štaba:
pl. Höfer, f.m.

Iz Rusije.

Iz Švice poročajo: „Socialdemokrate“ poročajo iz Peterburga, da vlada tamkaj strašna druginja, pri čemur je prizadet zlasti delavski sloj. Vlada je opozorila tovarniška podjetja, da naj plače, kolikor mogoče zvišajo, da se prepričajo nesoglasja med delodajalci in delojemalci. — Postopanje ruskega „Rdečega križa“ ne vzbuja med prebivalstvom nikakega zaupanja.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Nezaslišane italijanske zahteve.

K. B. Berlin, 20. maja. List „B. Z. A. M.“ poroča, da je prejšnji finančni minister Luzatti rimskemu poročevalcu „Nationaltidende“ sledeče zahteve Italije na Avstro-Ogrsko naznanil:

Takojšnje zasedanje vsega Trentina in Primorskega s Trstom, Polom, Reko in večimi otoki v Adriji.

Odstop mornariških postaj na dalmatinskem bregu.

Avstrija se ne sme ne direktno ne indirektno vmešati v zadeve Srbije.

Avstrija mora opustiti prot interesom Italije naperjeno balkansko politiko. Italija mora imeti prostost, v vzhodnem Sredozemskem morju svoje interese napram Turčiji skupno s trojnimi sporazumom zasledovati.

Italija hoče imeti prostost, da pri bodočem mirovnem kongresu stvar Srbije in Belgije zastopa.

(Te blazne zahteve so dokaz, da je laška vlada že davno pripravljala napad na Avstro-Ogrsko. Splošno se sodi, da je vojska z Italijo gotova stvar. Odločitev pa bode padla šele v par dneh. Op. ur.)

— V peterburških krogih je krožila neka izjava politikov Maklakova in Ščeglovitova, ki pravi, da popolno uničenje Nemčije ni v interesu Rusije, ker bi imelo za posledico pogubo sosednje države. Izjava zahteva hitro končanje vojne, posebno ker je zlasti ruski oficirski zbor močno trpel in ker bi lahko z nadomestitvijo iz meščanskih krogov se uvedlo v oficirski zbor revolucionarno gibanje. — Zasledili so razširjeno vohunsko družbo. Francoski general Pau je ob priliki svojega obiska imenoval več imen špijonov. Govori se o aretacijah v krogih generalitete in da so dnevi ruskega vojnega ministra Suhomlinova že šteti. — Vsak mesec znašajo ruske izgube na vseh frontah okoli 400.000 mož; računna se, da pade od teh polovica na bojiščih. Vojna je povzročila v državi tudi epidemije; posebno v Kavkazu in v gubernijah Samara, Saratov, Simbusk in Pensa se širi pegasti tifuz.

Nov „Zeppelin“.

Angleški list „Daily Chronicle“ poroča iz Ženeve: V Friedrichshafenu so zgradili nov velikanski „Zeppelin“, ki more vzeti s seboj 1000 kg razstreliva in prečka v hitrosti vsak dosežani tip letalnih strojev.

Nemški podmorski čolni v Srednjem morju.

Iz Aten poročajo: Nemški podmorski čolni stražijo po celem Sredozemskem morju. Na raznih straneh so jih že videli in francosko-angleško brodovje obdaja groza pred to nevarnostjo. Vsa pomorska moč zločinske Britanije je — splavala po vodi!

Važnost podmorskih čolnov.

Ameriški general Parson, ki se je vrnil iz Nemčije v Ameriko, je izjavil v listu „New-yorker Zeitung“: Pomorsko vojsko bodo odločili nemški podmorski čolni. Prava vojska teh podmorskih čolnov pa se bo pričela šele jeseni. 116 nemških podmorskih čolnov bo položilo okoli Angleške obroke 30.000 min. Ob začetku prave vojske podmorskih čolnov bo doživela Angleška razočaranja, proti katerim 42 cm-kanon prav nič ne pomeni. 40.000 nemških delavcev neprestano izdelujejo podmorske čolne.

Albanci nameravajo vpadeti v Srbijo.

Iz Saloniki se poroča z dne 9. maja: List „Macedonija“ piše, da ve iz gotovega vira, da se zbirajo Albanci na južno-zapadni srbski meji. Albanci delajo baje zadnje priprave za nov vpad v Srbijo. Srbska vlada je izvedela za albanske načrte ter odredila vse potrebno, da se ji ni bati nobenega presenečenja. Na ohridsko mejo je poslalo primerno število moštra, da ob prvem znaku napada zasleduje Albance toliko časa, da jih uniči.

Italija in naše ponudbe.

(Razgovor v ogrski državni zbornici.)

V seji ogrske državne zbornice z dne 17. maja vprašal je poslanec grof Julij Andrassy ministerskega predsednika glede pogajanj z Italijo. Poslanec je najprvo dejal, da bode ogrski narod, karkoli naj tudi pride, z mirom in moško edločnostjo dogodke pričakoval. Ogrski narod se ne prestraši nikogar in čimtežji bode položaj, temveč poguma in požrtvovalnosti bode pokazal. Govornik je potem vprašal, ali se je res Italiji ponudilo odstop delov monarhije. — Ministerski predsednik grof Tisza je takoj govoril in med drugim dejal: Monarhija je v resnici teritorialne predloge na Italijo napravila, to pa v namen zasigurnjenja trajne neutralnosti. Kajti stalno prijateljstvo med našo monarhijo in Italijo ležalo bi v obojestranskem interesu. Tako se mora tedaj želiti, da se tudi za ceno težkih žrtev gotove prepirne točke med državoma odpravi. To bi se pa ne zgodilo zato, da se od-

pravijo hipne države, marveč da se služi stalnim interesom naše domovine. — Ta odgovor je sprejela zbornica z odobravanjem. Iz njega je razvidno, da je naša monarhija ponudila Italiji odstop gotovih dežel. Ako bi vojna furija na podlagi angleško-francoske hujskarije v Italiji vendar vsako trezno premišljevanje ubila, potem bodejo pač veljale besede, ki jih je izrekel grof Andrassy: Ako bode boj neizogibljiv, bode mo svojo dolžnost moško izpolnili.

Nemčija z nami!

K. B. Berlin, 17. maja. „Vossische Zeitung“ naglašja, da bode stala Nemčija (v italijanskem sporu) z vsjo močjo orožja za Avstro-Ogrsko. Obenem poudarja, da bi izgubljena vojna za Italijo tudi konec vevlasti pomenila.

Nemški državni kancler za Avstrijo.

K. B. Berlin, 18. maja. V danes otvorjeni seji nemškega državnega zbora imel je državni kancler pl. Bethmann Hollweg besedo in je dejal:

„Kakor znano, so se razmere med Avstro-Ogrsko in Italijo v zadnjih mesecih hudo poojstrile. Dunajska vlada se je v stremljenju, vsvariti stalno prijateljstvo med Avstro-Ogrsko in Italijo ter koristiti stalnim interesom držav do dalekosežnih teritorialnih odstopov odločila. Nemčija prevzela je izrecno polno garancijo za lojalno izpeljavo teh ponudb. S tem sta Avstro-Ogrska in Nemčija napravila sklep, ki bi ga v slučaju uresničenja pretežna večina teh treh narodov odobraval. S svojim parlamentom stoji italijanski narod pred prosto odločbo, ako hoče izpolniti svojih narodnih nad v najširšem obsegu mirnim potom doseči ali pa deželo v vojsko pognati in jutri proti svojemuzavezniku od večerj meč potegniti. Jaz nočem upanja popolnoma opustiti, da bode tehnična miru težja nego ona vojne. Ali kakorkoli bode tudi odločitev odstrani Italije izpadla, skupno z Avstro-Ogrsko smo vse, kar je bilo mogoče storili, da zvezino razmerje obdržimo, ki je vsem trem državam le dobrega in koristnega prineslo. Ako bode to zvezo eden zaveznikov raztrgal, bode mo skupno z drugim zaveznikom tudi novim nevarnostim neustrašeno in pogumno nasproti stopili.“

Stališče Rumunije.

Iz Bukarešta poročajo: Pričakuje se, da se bode rumunska vlada kmalu izjavila o položaju, ki je nastal vsled spremenjenih avstrijsko-italijanskih odnosajev. Vesti, ki jih priobčujejo listi naših sovražnikov, so brez vsake podlage. Takajšnji krogi izjavljajo, da ne obstoja med Rumunijo in Italijo noben obvezni dogovor. Vlada stoji še vedno na nevtralnem stališču.

Revolucija v Portugalu.

Tako je, kakor da bi oprijela vse narode velikanska blaznost, ki se jo zamore vzdraviti edino v potokih krvi. Zdaj je izbruhnila v Portugalu hipoma revolucija, ki je jako nevarna za tamošnjo republikansko vlado. Vstaiši se nahajajo tudi v vrstah vojaštva ter mornarice. V Lissabonu ter drugih mestih je prišlo do krvavih bojih. V splošnem se lahko reče, da je vlada doslej zmagala, da pa je položaj vendar jako kritičen. Poroča se tudi, da se je izvršil atentat na portugalskega ministerskega predsednika. Uradno tozadevno poročilo pravi:

K. B. Lissabon, 17. maja. Novi ministerski predsednik Chagas, ki se je nameraval podati od Oporta v Lissabon, da nastopi

svojo službo, bil je včeraj na kolodvoru E n t r a c a m i e n t o od senatorja Freitas z revolverskimi strelami težko ranjen. Freitas a so orožniki na tla vrgli in ubili. Chagasa so prepeljali v Lissabon. Nemiri so zopet pričeli.

Splošno se scdi, da bo Anglija porabila to priliko in se vmešala v notranje portugalske boje, to pa seveda zopet v lastno svojo korist.

Razno.

Zopetno izbiranje v letih 1878 do 1890 in 1892 do 1894 rojenih črnovojnikov se vrši takole: Celje 25. maja, okolica Celja od 25. do 31. maja, Braslovce 2. in 3. junija, Trbovlje 5. in 6. junija, Brežice od 7. do 10. junija, Konjice od 12. do 14. junija, Slov. Gradec od 25. do 29. junija, Velenje 30. maja, Ptuj 1. junija, Ptuj okolica od 1. do 9. junija, Ljutomer 11. in 12. junija, Murau od 3. do 6. junija, Leoben od 25. do 29. maja, Leibnitz od 9. do 15. junija, Radgona 25. in 26. maja, Maribor mesto od 28. maja do 1. junija, Maribor okolica od 2. do 11. junija.

Spravljanje sena in skrb za pašnike. Poljedelsko ministerstvo je izdalo dne 6. maja odredbo, katera določa, da se morajo letos travniki in pašniki (v nižavah in planinah) popolnoma izrabiti, da se tako zagotovi napredek in vzdrževanje naše živinoreje. Žetvene komisije morajo skrbeti, da se za posestva, kojih posestniki so bili mobilizirani in kjer primanjkuje delavcev za spravljanje sena in otave, vse potrebno ukrene, da se pridelki ob pravem času spravijo. Žetvene komisije morajo do dne 1. junija poročati, ali se bodo vsi travniki, pašniki in planine izrabile za krmo, oziroma pašo, ali ne. Politične okrajne oblasti lahko posestnika travnikov ali pašnikov, ki niso izrabljeni, pozovejo, ako do konca junija ni spravil sena ali ni pasel živine na pašniku, da dotična zemljišča prepusti drugim, da ali travo pokosijo, za suho krmo, ali pa pašnik izrabijo za pašo. Ako v določenem roku posestnik ne izvrši uradnega navodila, sme politična oblast dotične travnike in pašnike brezplačno odstopiti občini, v kateri leži dotično posestvo. Če pa kaka sosedna občina bolj nujno potrebuje travnike ali pašnike, se lahko isti odstopijo. Občina sme seno samo spraviti ali oddati posameznim občanom in sicer zastoj ali pa za nizko odškodnino. Isto velja glede pašnikov v nižavah in planinah. Občina sme na dotičnih travnikih in pašnikih uporabiti vse ceste, ki so potrebne, ali pa nove napraviti, in s ploh vse ukreniti, kar je nujno potrebno za izrabljanje zemljišča. Dohodek travnikov in pašnikov pripada popolnoma občini ali pa dotičniku, kateremu je občina uporabo travnika ali pašnika prepustila. Lastnik zemljišča nima nikake pravice, zahtevati kako plačilo ali odškodnino. Ugovor proti tej odločbi je nedopustljiv. Kdor se ne ravna po teh določilih, se lahko kaznuje z denarno globo do 1000 K, ali pa z zaporom do enega mesca. Vrta, gaji in gozdovi so pri tej odredbi izveti.

Popis letošnje žetve. C. kr. poljedelsko ministerstvo je z odlokom z dne 20. aprila 1915 odredilo, da morajo občinska predstojništva spoznavno z občinskimi žetvenimi komisijami sestaviti zanesljive podatke o obdelanih zemljiščih, na katerih so se nasadili, oziroma posejali važnejši poljski pridelki. Ob enem morajo županstva, oziroma žetvene komisije, podati politični oblasti poleg podatkov o obdelanih zemljiščih tudi sezname o domnevanem uspehu letošnje žetve. V ta namen so dobila županstva te dni od c. kr. okrajnih glavarstev potrebna navodila in izkazne pregledne tiskovine. Te tiskovine morajo župani do določenega roka pravilno izpolnjene vpsolati okrajnemu glavarstvu. Pregledne tiskovine so tako razdeljene, da se mora vsaka vrsta poljskih pridelkov posebej vpisati. Na primer: zimska in jara pšenica, zimska in jara rž, ječmen, oves, koruza, krompir, pesa in repa. Župani ali člani žetvenih komisij, ki sestavljajo

pregledne tiskovine, morajo v posamezne razpredelke vpisati le številka in sicer se mora navesti velikost nasajenega prostora (njive) le v hektarjih. (En hektar je približno 1 $\frac{1}{4}$ orala.) Ta številka se vpiše v razpredelke I. Pričakovani uspeh žetve (razpredelke II.) se označi v kilogramih in ne v hektolitrih ali mernih. Povprečno se navadno računni mernik žita 40 do 50 kg. Uspeh žetve se mora nastanko presoditi in domnevana množina posameznih pridelkov vpisati. Župani ali žetvene komisije si naj napravijo same za se seznam za vsakega posestnika. Okrajnemu glavarstvu pa se mora poslati le eden pregledni izkaz o stanju obdelanih zemljišč in o domnevanem uspehu letošnje žetve. Če bi županu ali članom žetvene komisije kaka stvar ne bila jasna, naj se obrne za nasvet do pristojnega c. kr. žetvenega komisarja ali do okrajnega glavarstva. — Na uradnem mestu se nam zatrjuje, da se je ta popis le za to odredil, da ima vlada sliko, kako daleč bomo izhajali z živili, ki jih v naših krajih pridelamo.

Prestolonaslednik pri cesarju. C. kr. kor. urad poroča z dne 16. t. m.: Prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef, ki se je udeležil inšpekcijskega potovanja višjega armadnega poveljnika feldmaršala nadvojvode Friderika pri 4. in 11. armadi, se je pripeljal danes na Dunaj, da poroča Njegovemu Veličanstvu cesarju.

Vojna pošta posluje zaradi našega prodiranja počasneje. C. kr. korespondenčni urad poroča: Vsled odločne pritiska naših zmagovitih armad za poraženimi ruskimi armadnimi množicami bo vojna pošta počasneje poslovala. Vojni poštni uradi se s četami pomikajo hitro naprej. Oddaljujejo se vsak dan bolj od svojih izhodnih točk, prilike za delo je manj, prilik za oddajo pošte manj, težave glede na pošiljatve so občutne. Z ozirom na velikansko množino vsakdanje pošte, okoli dva milijona pisem vsak dan, se umevno nakupi delo, kakor hitro se zapusti pot po tračnicah in je promet navezan na podre ceste in na slaba poljska pota. Najidealnejša poštna služba bi se naprej hitečim četam zdela komaj blagodejna, ker so na poštni stvari najmanj pozorne. Z ozirom na sedanje razmere se morajo poštno pošiljatve omejiti začasno na pismena obvestila in se mora prekiniti pošiljatve zavojev, pošiljatve vzorcev in denarnih pisem, katere pošiljatve se zdaj zadržijo tako na pošiljalnih progah kakor tudi pri domačih poštnih uradih, da se odpošljejo, ko dovolijo razmere uspešno dostavitve.

Jugoslovanski oklic. Iz Londona poročajo: Odbor Jugoslovanov izdal je na britski narod in parlament oklic, v katerem pravi, da Srbi, Hrvati in Slovenci, ki živijo zdaj pod raznimi vladarji, tako v srbskih, hrvatskih in avstro-ogrskih pokrajinah, potem hrepenijo, da bi tvorili enotno, neodvisno državo. Ta oklic se obrača proti temu, da bi se deli jugoslovanskih pokrajin na drugo državo (torej Italijo) odstopili. — (V tem oklicu se londonski srbofilski hujskači prokleto lažejo. Niti Hrvati niti Slovenci ne marajo ničesar vedeti o kaki združitvi s Srbi, katerih požrešnost je itak največji vzrok balkanskih zmešnjav. Hrvatje in Slovenci so že s svojo krvjo dokazali, da ne marajo ničesar skupnega s srbskimi kraljemorilci imeti. Le v enem je ta oklic zanimiv: da se namreč ta „jugoslovanski“ odbor že sedaj proti temu obrača, da bi morda deli slovenskih ali pa hrvatskih krajev padli na Italijo. Torej si „jugoslovanska“ in italijanska požrešnost že stojita nasproti... Ako se pomisli, da so Goriska, Primorska, Trst in Dalmacija v pretežni večini slovenski ali hrvatski, da je celo v sedanji Italiji, na Benečanskem najmanje 40 tisoč Slovencev, potem postaja dobiček, ki bi ga zamogla Italija v kaki vojni proti Avstriji napraviti, prav problematičen. Pa tudi v Srednjem morju in v Adriji bi Italija take podobne zapreke srečevala. Tako je, kakor da bi si naš italijanski sosed svoj lastni grob kopal...)

Presviti naš cesar je, kakor pravijo častniška poročila, hvala Bogu popolnoma zdrav in upravlja krepko, kakor vedno v kljub svoji visoki starosti, vladarske svoje posle. Semintja se zdaj tudi spreha. Na dan Kristovega vnebo-

hoda ob 7. uri zjutraj se je vdeležil v schönbrunski dvorni kapeli tibe sv. maše, ki jo je daroval prelat dr. Seydl. Presviti naš cesar vstaja vsak dan ob 4. uri zjutraj in dela vedno, kakor da bi bil mladenič. Bog nam ohrani tega pravega očeta svojih narodov še mnogo let!

Vojaški dopusti. Ministersko predsedstvo poroča: Z ozirom na veliko važnost, da se hitro konča pomladansko poljsko delo, so se dovolili vojakom v zaledju kratki dopusti. Sedaj se je ta odredba razširila tudi na vinogradnike, ki so pod orožjem.

Plačilni nalogi za zemljiške davke odpadejo. Davčna uprava razglasa, da letos ne bodo pošiljale davkarje posebnih plačilnih nalog za plačevanje zemljiških davkov, ker je svota zemljiškega davka itak označena v vsaki davčni knjižici.

Novi dvekronski bankovci. Ker so bili dvekronski bankovci, ki se sedaj nahajajo v prometu, vsled pomanjkanja časa izgotovljeni v veliki naglici in se sedaj nahaja veliko število ponarejenih dvekronskih bankovcev v prometu, bo vlada izdala nove papirnate dvekronske bankovce, ki bodo sicer iste velikosti, toda umetniško tako dovršeni, da jih z lahka ne bo mogoče ponarejati. Z izdajo se bo pričelo meseca junija.

Samo 1 kg ovsa na dan. Ministerstvo je izdalo naredbo, s katero se določa, da se od dne 17. maja naprej sme uporabljati za krmiljenje konj na dan samo 1 kg ovsu za enega konja. Prestopke zoper to naredbo bi kaznovala politične oblasti z denarno globo do 5000 K, oziroma z zaporom do 6 mesecev.

Vznemirjenje po časopisih. Gotovi listi v naših krajih so tako presneto senzacije lačni, da postajajo javnosti že naravnost nevarni. Povsod vohajo okoli kakor podrepne muhe in komaj da izvohajo kakšno napol dozorelo vest, ko jo že tudi objavijo ter s tem javnost — zlasti pa nerazsodno javnost, ki se za take senzacijske liste briga, — vznemirjajo ter razburjajo. Mi v splošnem res nismo prijatelji cenzure, posebno pa tiste, ki maši javnosti usta nekako iz reakcionarnega principa. Ali — pravica mora biti za vse ednaka in gotova senzacijska poročila se mora v kali zadašiti. Šele pred kratkim je prinesel znani „Slov. Gospodar“ — torej list, ki je večidel med najmanj izobraženim delom kmetijskega ljudstva razširjen, — senzacionalno vest, da bo pri nas obsedno stanje razglašeno. List ni bil konfisciran, vest je bila zlagana, — usmiljenja vredni čitatelji „Slov. Gospodarja“ pa so bili zaman razburjeni. Istotako prinaša mariborska „Straža“ od 17. maja v javnosti že popravljen neresnično vest, da se ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku preloži v „Ljubno.“ Ako dnevnik tako razburljivo vest prinese, potem jo lahko drugi dan zopet popravi. Taki lističi, kakor sta „Gospodar“ in „Straža“, pa napravita že mnogo škode, predno svoje „vesti“ popravijo. In zato se nam zdi tako senzacije lačno poročevanje nepravilno ter škodljivo!

Železniški promet na južni železnici v binokostnih praznikih. Direkcija južne železnice naznanja, da južni železnici letos o binokostnih praznikih ne bo mogoče, da ukrene glede osebnega prometa vse potrebno v isti meri, kakor je to zamogla v drugih letih storiti, zlasti v času miru. Torej se bo letos v binokostnih praznikih zamogel vršiti le omejen osebni promet; vozilo torej ne bo toliko osebnih vlakov, kakor navadno druga leta. Priporočati je torej, da si vsakdo, kdor namerava v binokostnih praznikih odpotovati, to svoje odpotovanje tako uredi, da odpotuje ali dan popreje, ali pa dan pozneje. Na ta način si zamore izogniti morebitnim nepravilnostim.

Osebni promet na južni železnici omejen. Od dne 15. t. m. naprej odpadejo na južni železnici sledeči vlaki, ki so dosedaj redno vozili in sicer: Vlak šte. 41 Gradec-Maribor (glavni kolodvor) iz Gradca ob 8. uri 8 minut predpoldne, prihod v Maribor ob 9. uri 56 minut predpoldne; vlak šte. 46 Maribor-Gradec, iz Maribora ob 6. uri 37 minut zvečer, prihod v Gradec ob 8. uri 15. minut zvečer; vlak št. 73 Maribor-Ljubljana, odhod iz Maribora ob 5. uri 40 minut zjutraj, prihod v Ljubljano ob 10. uri 11 minut predpoldne, in vlak šte. 76 Ljub-

Ljana-Maribor, odhod iz Ljubljane ob 6. uri 22 minut zvečer, prihod v Maribor ob 10. uri 38 minut zvečer.

Prepoved izvoza jajc. V zadnjem času so se razna življenjska sredstva, zlasti pa jajca, prav neopravičeno podražila. To je posledica izvoza. V Ptujju smo na primer plačali za eno jajce po 12 vinarjev. Vsak pošten kmet bode gotovo priznal, da je ta cena pretirana in naravnost oderuška. Oblast je vsled tega v našem okraju prepovedala izvoz jajc. Izvažati se sme jajca le s posebnim dovoljenjem, kadar je domače ljudstvo v njimi že preskrbljeno. Cena jajc je vsled te prepotrebne odredbe tudi že padla. Upamo, da bode oblast tudi pri drugih življenjskih sredstvih enako odločno nastopala. Špekulacije oderuhov na ljudske žepce, ki škoduje ravno tako kmetu kakor kupcu, se mora na vsak način zatreti!

Zopet vjeli so tiste tri infanteriste, ki so v Celovcu iz ječe ušli, kjer so bili zaradi hudih tatvin zaprti.

Veliki požar. V hlevu „Löwenwita“ v Lavamundu nastal je ogenj; brčkone so se otroci z užigalicami igrali. Hlev in 7 drugih gospodarskih poslopj z velikimi zalogami slame in mrve ter kmetijskega orodja so zgoreli. Tudi nekaj svinj je v ognju zgorelo.

Požar. V hiši posestnika Rutterja v Schiefingu pri Vrbi nastal je ogenj; razven hiše pogorelo je tudi gospodarsko poslopje s kmetijskimi stroji, mnogo krme ter dva prašiča. Škode je za 12.000 kron, ki je le na polovico zavarovanjem krita.

Zaprti vojaški liferanti v Bosni. Iz Bosne se poroča, da so aretirali bivšega bankirja milijonarja Ješua D. Salom, ki se je nahajal nekje izven Bosne in Hercegovine; pripeljali so ga v Sarajevo v zapor. Istotako so zaprli njegovega brata Mošo Salom, ki se je nahajal v Meranu. Od tam so ga v spremstvu vojaške straže odpeljali v zapor na Dunaj. Nadalje je bil zaprt trgovec z železino Altarac Abraham Maier. Vsi aretiranci so judje. Zaprte poštenjake sumijo, da so prodajali vojaštvu čevlje, ki pa so bili vse poprej, kakor resnični čevlji. Natančno bode šele vojaško-sodniška razprava dognala.

Črnovojniki na dopustu, pozor! Poroča se nam: Po odloku ministerstva deželne brambe z dne 16. aprila 1915 se morajo ne glede na vrsto orožja vsi tisti črnovojniki, ki so služili in ki so bili radi kake bolezni (kake hibe) do superarbitracije ali radi nadštevilnega stanja odpustiti na dopust (v neaktivno razmerje) in ki radi tega ali radi kakega drugega razloga še niso odšli pod orožje, takoj in tudi takrat prigrasiti, če so se že svojač prigrasili. Oproščeni od te prijave so le taki črnovojniški obvezanci, ki so bili že superarbitrirani med svojo črnovojniško dolžnostjo ali ki so bili oproščeni od črnovojniške službe.

V Ptujju bile so vsled večih množin vojakov vse šole zaključene. Ptuj bilo je sicer edino mesto na Štajerskem, ki je zamogo doslej redni poduk za štavnim pričetkom dajati. Direkcije dekliske ljudske in meščanske šole kakor tudi deške ljudske šole so že začetkom šolskega leta podučno tvarino tako razdelile, da je bil pri zaključku šol učni cilj že dosežen. Na gimnaziji se bode poduk takoj zopet pričel, ko se poskrbi potrebne prostore. Tudi kuhinjske in gospodinske šole ter šole za višji poduk za gospodarske poklice so že svoj učni cilj dosegle. Zopet dokaz, da je ptujsko šolstvo naravnost vzorno.

Umrl je župan v Slov. Gradcu g. inženir Heinrich Pototschnig v starosti 51 let. Pokojnik je bil izredno delaven v javnosti in v najrazličnejših korporacijah. Bil je vedno zvesti in napredni sim štajerske dežele. Naj mu bode tudi domača gruda lahka!

Umrl je slovenski poslanec v Istri profesor M. Mandič. N. p. v. m.!

Vjeti Rusi. Iz Slovenj-Gradca se poroča: Pred kratkim vjel je posestnik Krischan z dvema vojakoma dva od električnih del v Faalu pobegnela Rusa. V 6 dneh sta bila prišla čez Pohorje. Imela sta denar s seboj. Eden je bil neki trgovec iz Kijeva. Odpeljali so ju v Maribor.

Otroka odložila je neka 20-letna ženska, ki je prišla iz Laškega v Dramlje. Posestnik Krušič je našel komaj 3 tedne starega do-

jenčka v svojem gospodarskem poslopju; vsled mrzle noči bi otrok kmalu umrl. Posestnik in njegova žena sta mu rešila življenje.

Pobegnili so iz zaporov v Celovcu trije jako nevarni tatovi Jožef Burggraf, Hugo Fornach in Rupert Gregori. Zločinci imajo jako veliko težkih zločinov na vesti in je upati, da pridejo zopet kmalu pravici v roke.

Vlomila sta dva fanta v starosti 16 in 18 let v skladišče „Carinthia“ v Beljaku in ukradla več gumijevih manteljev za kolesa ter štiri pumpe za zrak.

Izpostavili so v Trbižu stavbenega podjetnika Karla Agolzer. Bil je zaprt zaradi špijonaže, ali zdaj so ga zaradi pomanjkanja dokazov izpustili.

Detomor. Neka Neža Grobelnik iz Sv. Martina v Rožu prišja je k zakonskima Keblič v Lopati pri Celju in je prosila za prenočišče. Ponoči izginila je iz spalnice. Drugi dan našel je posestnik v šopi mrliča novorojenčka. Grobelnikovo so našli v gozdu, kjer je posestniku ponudila 50 kron, da zamolči zadevo. Šla je potem, vzela mrliča v neki ceker in odšla. Doselej je še niso našli. Grobelnik je okoli 27 let stara in vodi neko 4 letno deklico seboj.

Hofrichter v norišnici. Znani morilec bivši oberlajtnant Hofrichter, ki je zastupil tri avstrijske oficirje generalnega štaba z namenom, da bi sam hitreje avanziral, se nahaja zdaj v deželni norišnici v Steinhofu na Nižje-Avstrijskem. V zadnjem času se mu je zmržil um in zato so ga tja prepeljali; kakor znano, bil je preje v jetnišnici v Möllersdorfu.

Velikanske povodnji v Rusiji. V Rusiji vladajo tako grozne povodnji, kakršnih še celo stari ljudje ne pomnijo. Velikanske reke kot Volga, Dajep, Dajestr itd. so poplavile cele okraje. V mestu Balašov je uničenih 250 hiš in nešteto železniških in drugih mostov. Med Volgo in Moskvo je ustavljen ves promet. Škoda, ki so jo povzročile povodnji, se ne more niti približno preceniti. Tudi je že utonilo več sto oseb.

Detomorilka. Pred izjemnim sodiščem v Mariboru se je imela zagovarjati 22 letna, v Gablanachu rojena viničarka Amalija Ferlič zaradi poskušnega detomora. Dne 23. marca je porodila otroka, katerega je takoj po rojstvu v kup gnoja zakopala. K sreči našli so ljudje otroka, tam še živega. Obtoženka je trdila, da je bila takrat popolnoma brez prave zavesti. Sodnja pajo je obsodila na dve leti težke ječe.

Poljedelski nasveti.

Posojenje sadik zelenjave (pikiranje).

Za nekatere rastline, ki se gojijo na setveni gredi, je posebno ugodno, ako se popolnoma mlade presadijo. Med te spadajo v prvi vrsti vse vrste ohrovtja (zelena, plavo zelje, koleraba, kafijol, mladčasto zelje) zelena (selerija) in tomati (Paradeis). Semena na setveni gredi čestokrat bolj pogosto poganjajo, kakor je koristno za rastline. Posledica pregestoge nasada je, da postanejo sajenke dolge, tanke in slabotne, namesto kratke in jedrnat. Sajenke, ki se presadijo, ko so še mlade, morda 2 do 3 tedne po setvi, zaženejo več postranskih korenin in držijo pri izdviganju iz setvene grede zemljo bolje, imajo grude in rastejo vsled tega hitreje in varneje.

Setvena greda se najpoprej s škropilnico dobro poškopri, nato se izdvignejo z majhno lesenjo palčico majhne sajenke, s kolikor možnim prizanašanjem korenin in se vsadijo na posebno dobro zrahljano gredo približno 5 do 6 centimetrov eno od drugega. Nato se dobro poškopri. Za polje namenjene zelje sadike bi se naj sedaj kolikor mogoče presadile.

Pokončavanje osata.

Sedaj začenja stebeliti ozmina in jarina začenja bujno rasti. Pa tudi osat izrablja pomladansko vreme in se hoče šopiriti med našimi leti posebno dragocenimi obdelanimi rastlinami da bi jih oškodoval in uničil. Tamkaj, kjer se ni nič storilo, za pravočasno pokončavanje te rastline, najdemo to plevel mnogokrat v veliki množini in moramo skušati zabaniti, da se ne razcvete in ne zaradi semena. S tem se prihrani nam in našim sosedom velika škoda.

Po prvem dežju, ki premoči zemljo, bi morali mi z otroci iztrebiti osat, ki ga je sedaj še lahko odstraniti, iz vseh polj, kar se lahko zgodi s previdnim izruvanjem rastline s koreninami vred. Kdor ima občutljive roke, jih naj varuje pri tem delu s starimi rokavicami in vporablja bodalce za trebljenje osata.

Iztrebljen mlad osat se pobere in se lahko, kakor znano, vporabi kot priljubljena klaja za svinje.

Bramor

(Podjeda, palček in rogat rovar imenovan.)

V zemlji živi žuželka, ki se ne sme primerjati s pravim koristnim krutom in dela sadikam zelenjave s tem, da jim odgloda korenine, veliko škodo. Ravno letos, ko potrebujemo donesek vsake rastline in ga moremo tako dobro vporabljati, bi bilo močno pojavljenje imenovane škodljivca dvakrat neprijetno.

Bramor napravlja podzemlske plitve hode in odgrize pri tej priliki vse korenine, ki mu pridejo na pot. Na koncu njegovih hodov se istu odcepijo navzdol, kjer se najde približno pest debela votlina, v katero leže babaica v prvi polovici meseca junija 200 do 300 jajc. Te hode se mora s prsti iskati, ter najdemo gnezdo z lopato iz zemlje vzeti ter jajca in mlade ličinke zmečkati.

Zelo dobro sredstvo je, ako se vsadijo v zemljo lonci za cvetlice, ki se zakopajo do roba v grede, ki so napadene ob bramorja, in se zvežejo s palčicami, ki se prek gred položijo. Zvečer prilazejo iz zemlje bramorji in lazijo po gredah okrog ter vsled svoje okornosti ne morejo splezati črez palčice, ob katerih ob strani lezejo tako dolgo, da na koncu iste padejo v lonec. Zjutraj je je treba pogledati in se najde tamkaj več bramorjev, ki se lahko izvzamejo s staro žlico in na potu potepajo. Lonec je pustiti v gredah tako dolgo, dokler je lov izdaten.

Ker začne škodljivec leči jajca večinoma v prvih dneh junija, bi se ne smelo zamuditi, da bi se naj začelo sedaj prav kmalu loviti bramorje tamkaj, kjer nam preti po poizkušnjah prejšnjih let velika škoda.

Lastniki konj, pomnite glade krmljenja to-le:

Preskrba krme konjem je zaradi vojne silno težavna. Raznih pridelkov iz dežel, ki so dajala druga leta krmo v naše kraje, letos ni k nam; ovsca se je pa tudi na Ogrskem bolj malo pridelalo. Kljub temu pa mora preskrbeti vojaška uprava pred drugimi dovolj krmil za svoje konje, ker smemo le tedaj upati, da srečno končamo vsiljeno nam vojsko, če bo armada dovolj založena z najvažnejšimi potrebščinami.

Vsled teh razmer je naravnih močnih krmil zelo ptičo. Krmil, katerih sedaj ni, pa še dalje časa ne bo mogoče nadomestiti, ker bo večje množino ovsca dala šele nova žetev, dobivanje sirovin za nekatera umetna močna krmila je pa težavno ali pa celo nemogoče. Ker je prav pri sedanjih razmerah silno potrebno skrbeti za to, da se ne zmanjša število konj, moramo urediti za vsako ceno krmljenje tem težavnim razmeram primerno in zato moramo izhajati z onimi nadomestnimi krmili, ki jih še imamo.

Če je vojna prehranjevanje ljudstva popolnoma predrugačila in nas silni se zadovoljiti s slabejšimi prehranili, ki so celo dragi in so bili doslej zaničevani, moramo tudi konje drugače prehranjevati, kakor smo bili doslej vajeni. Pri količkaj razumevanju in dobri volji lastnikov konj bo to šlo in mora iti.

V naslednjem je nekaj nasvetov, kako je mogoče konje prehranjevati za časa pomanjkanja z nadomestnimi krmili, kar jih imamo.

Predvsem je tole pomniti:

Če je treba zamenjati krmo, kateri je konj privajen, z drugo krmo nove vrste, kateri še ni privajen, se ne sme nikoli kar naenkrat menjati. Vsaki krmi nove vrste se more privaditi konj le sčasoma. Zato zlepa ni mogoče dosti priporočati, da se poklada vsako krmilo nove vrste začetkoma le poleg stare, in sicer prvi dan prav malo, potem pa dan za dnevom več, tako da dobiva konj samo novo krmo šele, ko mine teden dni. Žival pa, kateri bi se poznalo, da ji nove vrste krma ne stori popolnoma dobro, se mora še bolj počasi navaditi na njo.

Vpštejevanje to načelo se priporoča za konje tako-le sestavljati krmo:

a) za težke vprežne konje s 750 kg povprečne žive teže: 2 kg turšice, pol do 1 kg oljnatih tropin, 10 do 12 kg sena, 2 kg sirov. (nečiščenega) cukra, 1 in pol kg otrobov, 3 kg rezanice in 1 kg riževe krmilne moke;

b) za konje s približno 450 kg žive teže (za srednje težko delo): 2 kg turšice, pol kg oljnatih tropin, 5 do 8 kg sena, 1 in pol kg sirovega cukra, 1 kg otrobov, 2 kg rezanice;

c) za lahke konje s približno 350 kg žive teže: 2 kg turšice, 4 do 6 kg sena, 1 kg sirovega cukra, 1 kg otrobov.

Nujno se priporoča pri močnem pokladanju sena dajati konjem primerne množine soli. Pri pokladanju sirovega cukra je priporočeno dodajati 2 odstotka krede.

Gumi za trsje cepiti (Rebengummibänder)

boste dobili v naši trgovini, ker se nam je posrečilo, nekaj gumijskega dobiti.

Brata Slawitsch, Ptuj.

Razen teh krmil pridejo v pičli množini v poštev izluščeni rezanci sladkornate pese, sladkornato močno krmilo in konjski prepečenec.

V posebnih okoliščinah se tudi pripravljajo pokladati posušene ostanke iz kuhinje ter zdrobljene pokladači, iz katerih je pa skrbno odbrati meso in kosti.

Kmetijske konje se da po dovršenem kmetijskem delu izključno prehranjevati s senom in z zeleno klajo, oziroma na paši.

Samoobsebi umevno je konje, ki so s tako pičo prehranjevani, varovati pred velikim napotom, zato jim je privoščiti daljših odmorov, zlasti dovolj časa pri krmiljenju.

Izkušnja uči, da dobra oskrba veliko pripomore k dobremu uspevanju konja. Star pregovor pravi: „Dobro snaženje je polovica krme“.

V predstojećem priporočena krmila je dobiti pri „Splošni avstrijski družbi za vnovčenje živine“ na Dunaju, III., St. Marx Ta družba, ki je neprestano pod strogim nadzorstvom kmetijskega ministerstva, prodaja vsa krmila, ne da bi delala kaj dobička ter k cenam le toliko priračuna, da pokrije velike upravne stroške svojega oddelka za krmila. Če so cene za krmila vendarle visoke, to ni pripisovati nepravilnemu draženju od strani družbe, ampak edinole velikim nabavnim stroškom, ki jih povzročajo izredne razmere.

Od c. kr. poljedelskega ministerstva.

Gospodarske.

Boj majkebru! Štajersko namestništvo izdalo je vsem občinskim uradom posebni odlok, v katerem pravi: Nabiranje majkebrov se vrši najbolje v prvih jutrajnih urah. Ako se v tem času drevje malo potrese, padejo kebrni na tla, brez da bi zopet poleteli. Najhitreje se jih zbira, ako se položi okoli drevesa veliko plahto. Pokonča se kebre s tem, da se jih vrže v vrelo vodo. Pokončane kebre vrže se lahko svinjam in perutnini kot točno krmilo. Mnogo boljše pa je poraba, ako se kebre najprvo posuši, potem zdrobi in kot moko krmil ribam, perutnini ali se pa svinjam primeša. Posuši se jih lahko na solncu, boljše pa v plehnati posodi (Blechtrommel), ki se jo vrti nad odprtim ognjem. Moko iz majkebrov se porabi kakor moko za krmiljenje rib in jo žival mnogo raje jemlje.

Kako se uporablja mazavo milo za pokončevanje rastlinskih škodljivcev, kakor zoper hmeljne ušice, ličinke, ščitaste in listne ušice, prsteničarje, gosence, trtnega molja, kiseljaka i. d.

Odtehta se 1½ do 2 kg mazavega mila in raztopi v mlačni vodi. Raztopino se zlije v 100 litrov vode. Nato se prilije tej raztopini 1½ do 2 kg tobakovega izvlečka (dobi se v glavnih zalogah tobaka) in 1½ do 2 kg ukuhe kasijinih trsk (Quassia) (dobi se v drogerijah). S to raztopino se poškrbijo po mrčesu napadene rastline in sicer s pomočjo trtne ali drevesne škropilnice. Čim bolj drobno se rastline oprasijo, tolikor ugodnejši je uspeh. Nikar pa naj se rastlin s to raztopino ne obliha.

Kakšna gnojila naj se uporabijo za turšičo. Turšiča zahteva, kar je že vsakemu več ali manj znano, močno s hlevskim gnojem pognojeno zemljo.

Kdor nima dovolj hlevskega gnoja, naj vzame za vsak ha površine 80 do 120 kg 40 odstotne kalijeve soli, 150 do 250 kg superfosfata in 60 do 80 kg žveplenokislega amonijaka.

Če pa hlevskega gnoja sploh ni, kar se letos pri mnogih dogaja, naj se vzame za vsak ha površine po 150 do 200 kg 40% kalijeve soli 250 do 400 kg superfosfata in 160 do 200 kg žveplenokislega amonijaka.

Ali se da uporabiti za krmiljenje tudi vampova vsebina ravnokar zaklane govede. Pred

kratkim so dognali zvedenci, da bi se dala uporabiti za krmiljenje prešičev s prav ugodnim uspehom celo ona še neprebavljena krma, ki se nahaja v vampu ravnokar zaklanih goved.

Vampove vsebine, katere se dobi v nekaterih klavninah celo množino in katero se je doslej običajno zavrlo, češ, saj ni za drugo rabo nego za gnoj, ni smeti tako podcenjevati, kajti, če se ji primeša še nekaj krme, se da uporabiti s prav dobrim uspehom za rejo in pitanje prešičev.

Najbolje je, če se doda na vsakih 10 kg vampove, sveže vsebine po 2 l krvi, 4 kg sladkorjeve melase, — najbolje je, če se doda ta slednja v obliki melase, kateri se je primešalo šotnega drobirja — 7 do 8 dkg živinske soli in nekoliko izprane krede.

Uporabi se lahko vsaktera kri, bodisi goveja, konjska, ovčja in celo prešičja. Melasa se lahko nadomesti s surovim sladkorjem. (Glej spodaj!).

Če se uporablja tu omenjena zmes za pitanje prešičev, naj se ji doda prav tako, kakor se dodaja krompirjevi kaši in pomijam, primerne množino otrobov.

Ker tehta vampova vsebina odraslega zaklanega goveda približno 50 kg, prihrani se, če se jo poklada, precejšnja množina druge klaje, kar je v sedanjih časih gotovo velikega pomena.

Sladkor kot klaja za živino. Da bodo zamogli avstrijski kmetovalci, v teh kritičnih časih, nadomestiti močna krmila s sladkorjem, zato je poskrbelo poljedelsko ministerstvo, da se bo oddajalo živinorejcem brezdačni, denaturirani sladkor.

Po prizadevanju poljedelskega ministerstva je „Splošna Zveza avstrijskih kmetijskih združenj“ kupila že zdaj gotovo množino surovega sladkorja od tvornice za izdelovanje sladkorja v Leopoldsdorfu. Zveza bo oddajala ta sladkor po izvršeni denaturaciji, dokler ga bo imela kaj v zalogi, kmetovalcem.

Surovi sladkor se denaturira s tem, da se primeša vsakim 100 kg po 10 kg na debelo semletega sena in 10 g metylvega višnjelkastega barvila.

Meterski stot tega surovega sladkorja v celih vagonih stane, postavljen na postajo Siebenbrunn-Leopoldsdorf (Niže Avstrijsko) 22 K 50 v. Stroški za denaturacijo vsakih 100 kg znašajo približno 1 krono 60 vin.

Vreče mora dostaviti naročnik tvornici Siebenbrunn-Leopoldsdorf na lastne stroške ali pa poslati za vsako vrečo po 1 krono 40 vin.

Plačilni pogoji: plačati je takoj, kakor hitro se Zveza obveže, da naročbo izvrši; popust znaša 2% od skupnega zneska, zaračunjenega za sladkor.

Ker oddaja Splošna Zveza sladkor po takšni ceni, po kakršni ga je sama kupila, zato dobi za kritje lastnih stroškov po 5 K za vsakih 10.000 kg.

Kdor želi nabaviti ta sladkor, naj se obrne do „Allgemeiner Verband landwirt. Genossenschaften in Oesterreich“ Dunaj, XIII., Langesgasse 74.

Ako bi presegale skupne naročbe količino, ki bi bila na razpolago, potem se izvrši razpošiljanje po vrsti dospelih naročb.

Razkuževanje vojaškega perila. Mnogo naših vojakov pošilja sedaj svojo perilo domu, da se ondi spere. Mogoče je, da se v takih slučajih prenese mrčes ali pa kaka nalezljiva bolezen. V nevarnosti so v tem oziru posebno perile. Temu se lahko opomore, ako se perilo razokuži. Najhitreje in najgotovješe učinkuje v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vodo, ki vsebuje 3% raztopljene surovega lysoforma. Perilo vsled tega ravnanja ničesar ne trpi. Zagotovo, da bo bil lastnik okuženega perila nekdaj bolan ali tudi še sedaj; bolan, ne vsebuje nikake obrambe, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja. Tisočkrat se je že v časnih bralo, da priporoča mnogo zdravnikov pri bolečinah v obrazu, revmatičnih in gihličnih bolečinah, zobobolu, slabosti oči itd. Fellerjev rastlinski fluid z zn. „Elsa-fluid“. Ali kdor sam enkrat trpi, bil je nato pozabljen. Zato naj bi bil „Elsa-fluid“ vedno v hiši. 12 steklenic stane samo 6 kron franko pri apotekarju E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 241 (Hr-

vatsko). Istotako naj bi se obenem naročilo Fellerjeve odvajalne Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa-kroglice“, 6 škatlic za 4 krono 40 h franko.

Boj proti ničvrednemu šundu, ki ga ponujajo nekateri bazarji, najde gotovo tudi preziranje naših čitateljev. Pa je tudi res škoda za denar, ki se izdaje za ure in darila, katera lastniku ne prinašajo trajno veselje. Ako se hoče komu darilo dati, naj se ne kupi šund. Raje naj se obrne na renomirano krščansko svetovno razpoložljivo H. Suttner v Ljubljani št. 701, ki oddaja le solidne, lepe, trajno rabne ure in jih po nizkih cenah razpoložila. Kdor potrebuje kot darilo ali v lastno rabo ure, zlato in srebrno blago, bešteke, kinč, prstane, verice itd., zahteva naj zastoj in franko bogato ilustrirani krasni katalog.

Proti okuženju

se moramo tembolj varovati, ker nastopajo zdaj nalezljive bolezni kakor: šarlah, koke, kolera, tifus z večjo močjo. Zato

naj se rabi

povsod, kjer nastopajo take bolezni, desinfekcijsko sredstvo, ki mora biti v vsaki hiši na razpolago. Najboljši desinfekcijski sredstvo sedanjosti je brezvodno

LYSOFORM

ki je brez duha, ni strupeno in je po ceni ter se dobi v vsaki lekarni ali drožeriji à 90 vina jev. Vpliv Lysoforma je zanesljiv in hiter; zato ga priporočajo zdravniki za desinfekcijo na bolniški postelji, za umivanje ran, žuljav, za antiseptične obveze in irigacijo.

Lysiform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in vpliva antiseptično; zamore se vporabi na najobčutnejši koži. Napravi kožo mehko in gibčno. Vi boste v bodoče vedno to izborno milo rabili, ki je le navidezno drago, v rabi pa jako ekonomično, ker je izatno.

En kos stane eno krono 20 vin.

Pfefferminz-Lisoform

je močno antiseptična ustna voda, ki odpravi takoj in sigurno ustni duh, bleedi zobe in jih konzervira. Zamore se rabiti tudi pri vratnem kataru, kašlju in nahodu za grgljanje po zdravniškem predpisu. Par kapljic zadostuje za čašo vode. Originalna steklenica stane 1 krono 60 vina jev.

Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in desinfekcija“ daje na zahtevo zastoj in franko kemik HURMANN, Dunaj XX., Pötratschgasse 4.

Trava

pri žagi Ružička v Ragoznici pri Ptujju je za prodati. Vprašajte tam. 237

Zanesljivi konjski hlapec

se takoj sprejme pri Joh. Böhm, umetni in valjni mlin v Framu (Frauheim). 229

Pridni žgalec

(Brenner)

se išče za mašinsko opekarno. Vprašanja na „Ziegelwerk Cilli“ (Celje). 217

Lepo konjsko krmo

30—40 met. centov prodaja gospa Marie Murkovič, Mala ves, pošta Sv. Marjeta pri Možgancih. 213

Kovaški pomočnik in kovaški učenc

se takoj sprejmeta Schüretz, Gradec Karlauer Gürtel 8. 239

Potrebujem sledeče

posle: 1 konjskega hlapca, 1 postiljona, 1 starejšega hlapca za vole, 1 štarejšo dekle.

Franc Schosteritsch, Št. Vid pri Ptujju. 210

Strežnik

samski, ne čez 40 let star, nemščine in slovensčine zmožen, sprejme se v hiralnici Vojnik pri Celju do 1. junija t. l. Mesečna plača K 20.— in vse prosto. 238

Med dobrim in slabim

ne napravimo pri jedi nobene razlike, kajti kar je po našem okusu, vpliva mnogokrat v želodcu prav slabo, ker je težko prebavljivo. Potem je pač dobro, ako imamo Fellerjeve odvajalne Rha-

barbara-kroglice z znamko „Elsa-kroglice“ v hiši, kajti one pospešujejo prebavo, odpravijo krč, uredijo odvajanje, okrepejšo črevesje in izmenjavajo snovi. Tudi proti debelosti se uspešno porabljajo. Pri temu so popolnoma neškodljive, sigurnega milega vpliva in jih tudi ženske ter otroci rade jemljejo. Dobro služijo tudi proti

pečenju v želodcu (Sodbrennen) pomanjkanju apetita, kolcanju, bluvanju in gnusu. 6 škatlic pošlje za 4 krono 40 vin. franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 241 (Hrvatsko). To priznana domače sredstvo zamoremo iz lastnega prepričanja najbolje priporočati.

V nedeljo dne 30. maja
 se vrši v **Radahovi** ob
 4. uri popoldne in
ponedeljek dne 31. maja
 ob 8. uri zutraj v **Zgor-**
nji Veličini (Teichwiese)
 ter ob 4. uri popoldne v
Samarkovi

228

licitacija trave

K nji vabi uljudno
Jos. Ornig v Ptuj.

Pridna gostilničarka

išče dobro gostilno, najraje na račun. Prijazne
 ponudbe pod „Tüchtige Wirtin,“ poste
 restante **Pragerhof.**

227

Pincgavska mlada živina

bikeci in telice ter plemenski merjasci

oddajo se subvencijskim potom posestnikom sod-
 nijskega okraja Ptuj. Naznanila je vpslati na

okrajni odbor v Ptuj.

222

Načelnik: **JOS. ORNIG.**

Mestna posredovalnica (Wohnung- und Dienstvermittlung)

za 100

službe, učence, stano-
 vanja in posestva
 v Ptuj

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje.
 Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz)
 v Ptuj zraven klavnice in plinarske
 hiše postavljena je parna žaga vsakomur

v porabo.
 Vsakomur se les hlodi itd., ter po zahtevi
 takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam
 oblati, vrtati, spahati i. t. d.

Kdor ima
mlado živino
 (bikece in telice)
 ter yorkširske merjasce
 za
prodati
 ali kdor jo hoče
kupiti,
 naj se oglasi pri
 okrajnemu zastopu v Ptuj

Načelnik:
J. ORNIG.

225

ŽENITNA PONUDBA!

Mali posestnik, 47 let star, samski, išče pri-
 merno tovarišico za življenje v svrhu ženitve.
 Ponudbe pod „št. 231“ na
 upravo „Štajerca“

231

Denar zapravlja

vsak kupec slabih bazarskih ur, ki so že v kratkem času ne-
 rabne. Priporočamo raje takoj, da naročite dobro, trajno zanes-
 ljivo idočo švicarsko uro iz krščanske svetovne razpošiljalnice
 ur H. Suttner, Ljubljani št. 701. Lastna protokoliрана fabrika
 ur v Švici omogoči tej svetovni firmi vsled odprave dobička
 medtrgovcev, oddajati le dobre, trajne ure po nizkih cenah.

- Štev. 410 Nikel patent-R skopf-ura, gre 36 ur . . . . . K 4-10
  - Štev. 449 Posrebrena patent-Roskopf-ura, lepo gravirani
dvojni mantelj . . . . . K 7-80
  - Štev. 518 Tula-niklasta ura, dvojni mantelj . . . . . K 9-80
  - Štev. 533 Srebrna »IKO«-ura, 10 rubisov, gre jako na-
tanko . . . . . K 19-
  - Štev. 523 Srebrna Roskopf-ura dvojni pokrov . . . . . K 12-80
  - Štev. 520 Srebrna kavalirska ura, dvojni pokrov, eis-
tra-plošča faoja, 15 rubisov . . . . . K 19-50
  - Štev. 791 Srebrna tula Roskopf-ura, gre 8 dni, dvakrat
krta . . . . . K 16-50
  - Štev. 441 Srebrni privesek, podkev, z srečino deteljo,
Emalirano . . . . . K -90
  - Štev. 850 Sreb. plošča pancr-verizica 50 gramov . . . . . K 7-
  - „ „ „ „ 30 . . . . . K 5-
  - „ „ „ „ 15 . . . . . K 2-70
  - Niklasta pancr-verizica . . . . . K 1-
  - Štev. 1203 Niklasta-budilnica, dobro anker-kolesje . . . . . K 3-50
  - Štev. 600 Najf. nejša prima radij-ura (prava nikel-anker-
remontar, pravo švicarsko kolesje, tekoča
in kamenjih, s prima radij-svetočo cifernico
in kezalci), jako natanko regulirana . . . . . K 8-40
- Razpošiljatev po povzetju ali naprej-plačilu svote. Za kar ne
dopade, se vrne denar.
 Krasni cenik zastoj in franko. Vsak kupec dobi eno uro
 zastoj, ako doseže nakup gotovo svote.
- H. Suttner** samo v **Ljubljani št. 701.**
 Ta krščanska firma nima nobene filijalke. Lastna fabrika ur v Švici.
 Znanka »IKO« svetovno-znana. Glavno zastopstvo »Zenith«-ur.
 Na majhni del sekunde natančno idoča ure.

Krapinske -toplice (na Hrvatskem) ozdravijo
protin, revmatizem in skrnino.

Pojasnila in prospekt se dobe zastoj od ravnateljstva.

👉 Otvorjene od 20. aprila naprej. 👈

184

Mestna hranilnica v Ptuj

sprejema

do preklica vsako nedeljo in vsak praznik od 9. do 11. ure dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

(Straschill's Kräuter-Bitter)

iz premiirane štajerske žgalnice finega domačega žganja in veledestilacije

Max Straschill v Ptujju.

To je izdelek najvišje dovršenosti in nedosežen v dobroti ter vplivu.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin. Izdeluje se iz najboljših kot domača sredstva znanih dobro vplivajočih zdravilnih zelenjav in korenin ter iz najboljših temeljnih snovi.

V Straschill'ovi grenčici iz zelenjave

vporabi se le izbrane najfinejše aromatične zdravilne zelenjave in korenine najizbornejše vrste. Ekstrakcija t. j. dobava in izsesanje vplivajočih snovi iz zelenjav in korenin, zgodi se po najnovjšem, znanstveno izkušenem ekstrakcijskem načinu. S posameznimi zelenjavami in koreninami se različno ravna in sicer na ta način, da se porabi za vsako rastlino (Droge) ono ekstrakcijsko metodo, po kateri se iz iste najboljše zahtevano snov izvleče.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je čisti, naravni izvleček (ekstrakt) najboljših zdravilnih zelenjav in najboljše vplivajočih korenin.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

vpliva vsled svoje sestave milo na prebavljanje, okrepeča želodec in truplo in je jako prijetna.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je domače in želodčno sredstvo, pripravljeno z ozirom na namen. — V nobeni domačiji naj je ne manjka!

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je neobhodno potrebna pri večjem telesnem naporu in štrapacah. Posebno priporoča se Straschillovo grenčico iz zelenjave za turiste, lovce, potnike na morju, vojaštvo, romarje itd.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave

je izvrstna dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin (garantirano prosta od vseh eseno in ojstrih, zdravju škodljivih snovi.)

Zahteva naj se povsod izrecno

Straschill'ovo grenčico iz zelenjave

(„Straschill's Kräuter-Bitter“)

in zavrne naj se vsako drugo manjvredno blago.

MAX STRASCHILL v PTUJU

